Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinde Kurum Düzeyinde Ki?iye Yönelik Hizmet Kapsay?c?l???n?n De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinde Kurum Düzeyinde Ki?iye Yönelik Hizmet Kapsay?c?l???n?n De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18053

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinde Kurum Düzeyinde Ki?iye Yönelik Hizmet Kapsay?c?l???n?n De?erlendirme Ölçe?i, 2015 y?l?nda B. Tunç taraf?ndan geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, birinci basamak sa?l?k kurulu?lar?n?n sundu?u hizmetlerin kapsam?n? ve bu hizmetlerin ne ölçüde **ki?iye yönelik** ve bütüncül oldu?unu de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in temel amac?, kurumsal performans? ölçmek ve böylece sa?l?k sisteminin kalitesini ve eri?ilebilirli?ini art?rmaya yönelik iyile?tirme alanlar?n? belirlemektir. Geli?tirme süreci, **birinci basamak sa?l?k hizmetlerinin** temel prensipleri olan süreklilik, kapsaml?l?k ve koordinasyon ilkelerine ne kadar uyuldu?unu nicel olarak saptamaya odaklanm??t?r.

Ölçek, sa?l?k hizmeti sunumunda kurumsal yeterlili?i ve bireyin ihtiyaçlar?n?n ne kadar kar??land???n? inceleyerek, sadece hastal?k tedavisine odaklanan yakla??mlardan ziyade, koruyucu hekimlik ve sa?l?k geli?tirme faaliyetlerinin entegrasyonunu da kapsamaktad?r. Bu araç, özellikle Türkiye'deki **sa?l?k hizmetleri** yönetiminde ve politika belirlemede önemli bir rol oynayabilir.

Anahtar Kelimeler

Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetleri, Hizmet Kapsay?c?l???, Ki?iye Yönelik Bak?m, Kurumsal De?erlendirme, Sa?l?k Yönetimi, Ölçek Geli?tirme, Koruyucu Hekimlik, Celal Bayar Üniversitesi

Yazarlar

B. Tunç

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, birinci basamak sa?l?k kurulu?lar?n?n (örne?in, Aile Sa?l??? Merkezleri) sundu?u hizmetlerin niceli?ini ve niteli?ini, özellikle de hizmetlerin ki?iye yönelik kapsam?n? belirlemektir. Bu kapsam, sadece t?bbi müdahaleleri de?il, ayn? zamanda hastalar?n psiko-sosyal ihtiyaçlar?n?n kar??lanmas?n?, sa?l?k e?itimini ve kronik hastal?k yönetimini de içermektedir. Ölçek, sa?l?k sistemindeki kurumlar?n hizmet sunumunda ne kadar bütüncül bir yakla??m sergiledi?ini objektif kriterlerle ölçmeyi hedefler.

?kinci olarak, ölçek, sa?l?k politikalar?n?n ve yönetim stratejilerinin etkinli?ini de?erlendirmek için bir araç görevi görür. Elde edilen veriler, yöneticilere ve politika yap?c?lara, hizmet eksikliklerinin hangi alanlarda yo?unla?t???n? göstererek kaynaklar?n daha etkin da??t?lmas?na ve hizmet kalitesinin art?r?lmas?na olanak tan?r. Bu sayede, kurum düzeyinde sürekli kalite geli?tirme döngüsünü desteklemek amaçlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Bu ölçek, sa?l?k hizmeti kalitesini ve kapsam?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil etmektedir. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, bir sa?l?k kurulu?unun bireye yönelik hizmetleri ne kadar entegre ve kapsaml? bir ?ekilde sundu?udur. Bu yap?, muhtemelen a?a??daki temel boyutlar? içermektedir (ancak orijinal tezde belirtilmemi? olmas? nedeniyle varsay?msald?r):

Kapsaml?l?k: Koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici hizmetlerin dengesi.
Süreklilik: Hastan?n farkl? sa?l?k ihtiyaçlar? aras?nda kesintisiz ve koordine edilmi? bak?m sa?lanmas?.
Eri?ilebilirlik: Hizmetlere fiziksel, finansal ve kültürel olarak kolay ula??labilirlik.
Ki?i Merkezlilik: Hastan?n de?erlerinin, tercihlerinin ve ihtiyaçlar?n?n bak?ma dahil edilmesi.
Kurumsal Kapasite: Personel yeterlili?i, altyap? ve kay?t sistemlerinin hizmet sunumunu destekleme düzeyi.

Geçerlik

Kaynak içerikte ölçe?in geçerli?ine dair spesifik bir bilgi sunulmam??t?r ("-"). Ancak bir uzmanl?k tezi kapsam?nda geli?tirilen bir ölçek oldu?u göz önüne al?nd???nda, geçerlik çal??malar?n?n yap?lm?? olmas? muhtemeldir. Genellikle bu tür geli?tirme çal??malar?nda içerik geçerli?i (uzman görü?leri ile) ve yap? geçerli?i (faktör analizi ile) incelenir.

Ölçe?in kuramsal yap?y? ne derece do?ru temsil etti?ini belirlemek için **psikometrik özelliklerinin** detayl? olarak incelenmesi gerekmektedir. Özellikle birinci basamak hizmetlerinin karma??k do?as? nedeniyle, ölçülen hizmet kapsam? yap?s?n?n di?er benzer ölçeklerle (ölçüt geçerli?i) ve ilgili teorik modellerle tutarl?l??? kritik önem ta??r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?ine ili?kin de kaynak içerikte do?rudan bilgi ("-") bulunmamaktad?r. Ölçek geli?tirme süreçlerinde güvenirlik, genellikle iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenirli?i yöntemleriyle de?erlendirilir.

Yüksek bir iç tutarl?l?k katsay?s?, ölçek maddelerinin kurum düzeyinde hizmet kapsay?c?l??? gibi tek bir yap?y? ölçme konusunda birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Uygulay?c?lar veya yöneticiler taraf?ndan doldurulan bu tür kurumsal de?erlendirme araçlar?nda, zamana kar?? tutarl?l???n (test-tekrar test) sa?lanmas?, elde edilen sonuçlar?n kararl? ve güvenilir oldu?unu kan?tlar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda **Faktör Analizi** (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c?) yönteminin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r, zira bu, yeni bir psikometrik arac?n yap? geçerli?ini belirlemek için standart bir prosedürdür. Ancak, kaynakta bu analizin sonuçlar?na dair bir özet sunulmam??t?r.

Beklenen sonuç, ölçe?in, Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinde Kurum Düzeyinde Ki?iye Yönelik Hizmet Kapsay?c?l???n? temsil eden birkaç temel alt boyuta ayr?lmas?d?r. Bu alt boyutlar, hizmetin farkl? yönlerini (örne?in, önleyici bak?m, kronik bak?m yönetimi, koordinasyon) ba??ms?z olarak ölçerek, kurumsal performans?n detayl? bir profilini ç?karmaya yard?mc? olur.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme (Yeni bir yap?sal ölçek)

Format: Kaynakta belirtilmemi?tir, ancak kurumsal de?erlendirme amaçl? Likert tipi bir derecelendirme veya kontrol listesi format?nda oldu?u tahmin edilmektedir. Derecelendirme bilgisi kaynakta "-".

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Birinci Basamak Sa?l?k Kurulu?lar? (Kurum Düzeyi)

Ya? Grubu: Uygulama kurumsal düzeyde yap?ld???ndan ya? grubu k?s?tlamas? yoktur; kurumun performans?n? ölçer.

Nüfus Detaylar?: Türkiye'deki birinci basamak sa?l?k hizmeti sunucular? (Aile Sa?l??? Merkezleri veya benzeri kurulu?lar).

Test Metodolojisi: Uygulama, kurum yöneticileri, sa?l?k profesyonelleri veya ba??ms?z denetçiler taraf?ndan kurumun hizmet sunum kalitesini ve kapsam?n? de?erlendirmek amac?yla yap?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k Politikas?, Kurumsal Performans, Cronbach Alfa, Ölçek Geli?tirme, Birinci Basamak, Hizmet Kalitesi, **Faktör Analizi**, **Psikometrik Özellikler**

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Kaynakta belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: B. Tunç, Celal Bayar Üniversitesi, T?p Fakültesi, Manisa (Tez çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2015 y?l?nda bir t?pta uzmanl?k tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari kullan?m?, tezin yay?nland??? **Celal Bayar Üniversitesi** ve yazar?n iznine tabidir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için genellikle tezin referans gösterilmesi yeterli olmaktad?r. Ölçek kullan?m ücretine dair bilgi bulunmamaktad?r.

Kaynaklar

Tunç, B. (2015). Birinci basamak sa?l?k hizmetlerinde kurum düzeyinde ki?iye yönelik hizmet kapsay?c?l???n?n de?erlendirme ölçe?i (T?pta uzmanl?k tezi, Celal Bayar Üniversitesi, T?p Fakültesi, Manisa). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden edinilmi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? kaynakta bulunmamaktad?r.

Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinde Kurum Düzeyinde Ki?iye Yönelik Hizmet Kapsay?c?l???n?n De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sunulmam??t?r. Ölçe?in tam içeri?ine ula?mak için yazar?n tezine (Tunç, B., 2015) YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM